

ГЕОГРАФСКИ ВЕСТИ И АКТИВНОСТИ

Активности, проекти и функционирање на истражувачкото здружение на студенти географи (ИЗСГ) „Природник“ 2009 - 2010 година

ИЗСГ „Природник“ како и минатите години така и во периодот 2009-2010 успеа да реализира повеќе активности е со цел збогатување на географскиот дух на студентите. Во почетокот на 2009 година во друштвото, како и секоја академска година, се зачленија неколку заинтересирани студенти. Искуството од повозрасните им беше пренесено на помладите, кои во наредната година ги наследиле нив и го презедоа претседателството на „Природник“. Иако се соочија со финансиски и организациони проблеми, членовите успеаа да ги реализираат зацртаните цели.

Кон крајот на 2009 година се изведе теренска настава на планината Караџица во која учествуваа 15 студенти географи членови на „Природник“. Теренската траеше 3 дена. Ги посетија пределите околу планинарскиот дом „Караџица“, „Бегово Поле“ и „Каџина Река“. На 27 март 2010 година 5 студенти од Природник, во соработка со планинарското друштво „Драчево“, изведоа мини експедиција (Водно-Матка). Во почетокот на април 2010 година, следеше студенска размена со ЕГЕА Нови Сад во која учествуваа 10 студенти (5 од Македонија и 5 од Србија), а домаќин беше ЕГЕА Скопје. Размената траеше 7 дена, од кои 4 дена учествуваа на „Универзитетските Олимписки игри 2010“ што се одржаа во комплексот на хотелот „Десарет“ во Охрид. Во тој период студентите од Нови Сад ги запознаа убавините на градот Охрид, Охридското Езеро, а се искачија (заедно со студентите од Природник) и на планината Галичица кај црквата „Св. Ѓорѓи“. Последниот ден од престојот во Охрид го искористија за посета на Манастирот Св. Наум и прекрасните извори во неговата околина. По враќањето во Скопје, на нашите колеги од Србија им ги претставија културните и природните заменитости на нашата метропола. Во месец мај следеше годишно собрание на кое беше избрано ново раководство на ИЗСГ „Природник“: за претседател беше избран Дарко Стојчески, за потпретседател Садат Реџеџи, технички секретар Моника Николовска, благајник Милена Маневска и останати членови. Во преодот септември-октомври (слично на минатата година), ИЗСГ „Природник“ учес-

твуваше на проектот „Стаза Шопова” која е во организација на планинарското друштво „Сребрена Глава” од Србија, во соработка со студенти од Природно-математички факултети од Македонија од Србија и од Бугарија. Беа посетени неколку градови (Ниш, Тран и Димитровград), планини (Грамада и Руј), реки (Власина, Јерма и Нишава), езера (Власинско Езеро и езерото Јарловци). Особено голем впечаток ни остави посетата на кањонот на реката Јерма. Како крајна активност за 2010 година беше малата прошетка до кањонот Матка.

Во периодот од 2009-2010 ИЗСГ-“ Природник” може да се пофали со успешна работа. Неколките терени во Р. Македонија и во соседните држави беа изведени во рамките на нашата финансиска и организациона моќ. Благодарни сме на институтот за Географија и ССПМФ за дадените средства и поддршка. Се надеваме дека во иднина поддршка ќе добиеме од поголем број институции се со цел зголемување на целите и дејностите на ИЗСГ-“ Природник”.

ИЗСГ-Природник

Сообраќајот низ Панамскиот Канал, кој ги поврзува Пацифичкиот и Атланскиот Океан, повремено е во прекин поради поројните дождови во првата половина од декември 2010. Дождовите го издигнале нивото на водата во езерата што се дел од каналот на рекордни висини, со што потенцијално се загрозува бродскиот сообраќај. Ова е прв пат каналот да биде затворен, од американската инвазија врз Панама во 1989 година.

Женева. Меѓународните имигранти ќе се зголемат за 68%, на 405 милиони лица во 2010 година, прогнозира Меѓународната организација за миграција (ИОМ). Моменталниот нивен број е 240 милиони, според годишниот извештај за миграција во светот. Прогнозата се заснова врз зголемување на миграциите протоци, како што е движењето на луѓе во последните 20 години. Во најнеразвиените земји активното население ќе се зголеми 2,4 милјарди во 2015 година, до три милјарди во 2020 година, а во 2040 година ќе достигне 2,6 милјарди лица. Во исто време, работната сила во индустриските развиени земји се очекува да достигне рекордно ниво од 600 милиони лица до 2050 година. Тоа продлабочување на разликите меѓу понудувањето и барањето работа во светските рамки ќе натера се поголем број работници од сиромашните земји да бараат работа во побогатите држави прогнозира ИОМ.

Моника Николовска

Еден од најкоментираниите, но и еден од најпроблематичните настани во 2010 година, секако претставува и ерупцијата на вулканот Ејафјалајокул.

Ејафјалајокул (63°38' СГШ 19°36' ЗГД) се наоѓа на јужниот дел од островот Исланд, поточно е лоциран на истоимениот глечер. Овој вулкан по подолг период на неактивност, во 2010 год. интензивно се активира. Неговата активност предизвика сериозни проблеми: поголемиот дел од глечерот беше стопен, но многу посериозни проблеми секако беа предизвикани со продукцијата на пепел во атмосферата. Второ наведениот проблем особено го загрижи авиотранспортот во поголемиот дел од Европа. Под влијание да откажат моторите од пепелта на авионите, авионите не полетуваа повеќе од 5 дена.

Кон крајот на 2010 година, една од најактуелните вести на Балканот беше земјотресот во централна Србија. Овој земјотрес се случи на 03.11.2010 год. во 01:56 h, со епицентар 2 km северно од Краљево, додека јачината на овој земјотрес изнесуваше 5,5 ° по Рихтеровата скала. Земјотресот, покрај Краљево силно бил почувствуван и во градовите: Јагодина, Валево и Ужице. Овој земјотрес бил почувствуван на поголемиот дел од Балканскиот полуостров (Нови Сад, Белград, Скопје и сл.). За време на земјотресот две лица од Краљево ги загубија животите, додека над 100 лица беа полесно повредени. Исто така, овој земјотрес предизвика хаос во снабдувањето со струја и со вода на градот Краљево. Покрај наведените последици, земјотресот оштети многу фасади, прозорци, куќи и сл.

Во почетокот на новата 2011 година, се случи една многу ретка појава, затемнување на Сонцето. За наша среќа оваа појава можеше да се види и од Македонија. Затемнувањето на Сонцето се случи на 03.01.2011 година, а населението на Скопје со помош на неопходни апарати можеше делумно да ја забелижи оваа појава. Затемнувањето на Сонцето траеше во периодот од 08:00 h до 10:30 h. Во 09 h и 24 min, од Скопје беше регистрирано максималното затемнување на Сонцето (беше регистрирано затемнување од 65%).

Во текот на 2010 година сондата Војаџер 1 ја достигна граница од нашиот Сончев систем т.е. ја достигна точката каде брзина на јони-

зираниот гас, кој се емитува од Сонцето, е сведен на нула. Се работи за одалеченост од 17,4 милијарди километри, далечина, на која Војаџер 1 повеќе не може да го детектира сончевиот ветер. Имено, Војаџер 1, повеќе од 33 години се движи во вселената, а се претпоставува дека неговиот „век“ низ вселената ќе продолжи уште десетина години.

Дарко Стојчески

Кон крајот на 2010 година една од најактуелните теми во светот, од природен аспект беа поплавите во Австралија. Поплавите беа предизвикани од големите количества на врнежи предизвикани од циклонот Таша. Најтешко погодени градови беа Квинсленд и Бризбејн и уште други 20 градови околу Големиот Корален Гребен. Големите поплави во Австралија беа директо поврзани со феноменот Ла Ниња. При овој феномен се создаваат силни ветрови кои се движат од исток кон запад, како резултат на нарушувањето на воздушниот притисок, кој се јавува над океанот, сето тоа донесува до нерамнотежа на морското ниво и до покачување на нивото на водата на западните брегови на некои места и до 1 m. Сето ова го деградира нивото на плитките реки покрај крајбрежниот појас. Реките и потоците го уништуваат својот речен брег. Во оваа природна катастрофа која не била забележана во последните 150 години, 750 000 км² плодно земјиште било уништено, илјадници луѓе го изгубиле својот дом, а проценките за штети се прогнозираат на неколку милијарди.

Длабоко во дождовните шуми на Виетнам е откриена најшироката пештера во светот Ханг Сон Дунг или „Пештера на планинска река“.

Се наоѓа во планината Анами. Во оваа пештерата тече река, а понекогаш во неа се формираат и мали облаци. Пештерата е дел на мрежа од околу 150 пештери во централен Виетнам, близу границата со Лаос. Во 2009 година, Хауард и Деб Либерт од Англија ја предводеле првата експедиција во Ханг Сон Дунг. Тие, на ова експедиција биле запрени на околу 3 километри во пештерата поради огромен ѕид. Тимот повторно се вратил и ја поминал препреката, а воедно и ја измериле. Пештерата е долга повеќе од 5 километри, висока околу 250 метри и широка 150 метри. Истражувачите ги измериле димензиите со помош на ласерски мерни инструменти. Пештерата е доволно голема за во неа да се смести цел блог Њујоршки облакодери.

На 1.11.2010 се активира индонезискиот вулканот Мерапи на островот Јапи. Ерупцијата била забележана во 10 часот и 10 минути наутро кога вулканот почнал да исфрла жешка пепел 1,5 километри во висина. Спасувачките екипи на подрачјето на Бојолалија, оддалечена 10 километри од врвот на Мерапи го евакуирале населението. Ерупцијата која била забележана во 10 часот и 10 минути била најака во историјата на овој вулкан, откако за последен еруптирал пред четири години.

Глигорије Цилвициев

Во текот на 2009, а особено во 2010 година спелеолошката експедиција составена од врвни нуркачи и спелеолози од повеќе земји во светот ја истражуваа пештерата Врело кај Матка. Цел на ова експедиција беше рушење на рекордот на најдлабоката европска подводна пештера, односно да се докаже дека пештерата Врело го заслужува местото меѓу најдлабоките подводни пештери. Спелеолозите претставуваат дека длабочината на Врело се движи околу 330 метри, а до сега е утврдена длабочина од -212 m. За најдлабока подводна пештера во светот се смета Бучмановата дупка во Јужна Африка со длабочина од 282 метри.

Во месец Јули во 2010 година во Русија биле забележани рекордни високи температури до 40 °C. што предизвика голем број пожари кои зафатиле неколку области од земјата, претежно во западните делови од Русија и во близина на главниот град Москва. Во овие пожари загинаа многу пожарникари и локални жители. Луѓето не умираа само поради пожарите, туку и од гушење од смогот, кој се ширел низ поголемиот дел од Западна и Јужна Русија, како последица од пожарите. Жителите во овие области биле приморани да носат маски на своите лица за да се заштитат од смогот, кој се повеќе и повеќе се ширел. Поради овие пожари голем број од областите во Русија биле отсечени.

Тоше Столески

По најновите откритија на мегалитската опсерваторија Кокино, која американската вселенска агенција НАСА ја рангира на четвртото место на листата на најстари опсерватории во светот, се очекува зголемен интерес за нејзина посета кај македонските и странските туристи. Министерството за култура најави дека годинава ќе се инвестира по откривањето на двата лунарни маркери, кои потврдија дека нашите

предци пред 3.800 години имале досега најпрецизен откриен природен систем за мерење на календарското време.

Марта Дуковска

Во 2010 година се случил земјотрес во Чиле во близина на брегот на Мауле на 27 февруари 2010, во раните утрински часови. Земјотресот бил со магнитуда од 8,8 ° според Рихтеровата скала и траел 3 минути. Земјотресот бил силно почувствуван во 6 Чилеански региони (од Валпараисо на север, па се до Арауканија на југ). Во тие региони се наоѓа 80 % од населението на Чиле.

Градови кои доживеа најсилни потреси се: Акапулко и Коронел. Земјотресот бил почувствуван и во главниот град Сантијаго. Послаби потреси биле почувтувани далеку на север, во градот Ика во јужниот дел на Перу (2400 км од епицентарот). Земјотресот предизвикал цунами, кој уништил неколку крајбрежни градови во јужниот и во централниот дел на Чиле. Епицентарот бил на 35,909 ЈГШ и 72,733 ЗГД околу 11 км југозападно од Куранипе и 100 км на север-северо-исток од вториот град по големина на Чиле, Концепсион.

Садат Рецепи

На ден 12 Ноември 2010 година, околу 19 часот и 20 минути, беше забележан метеор од жителите на Македонија, Србија и Косово, па така се претпоставува дека метеорот е паднат во близина на тромеѓето на овие земји. Блескавиот метеор на небото беше проследен со силен татнеж, кој ги вознемири жителите на Македонија, на Косово и на Јужна Србија. Звучните ефекти, кои биле проследени со силна светлина се резултат на урнатиот бран што се создава при согорувањето (распаѓањето) на метеорот при голема брзина во атмосферата и пробивањето на звучниот ѕид во тој регион. Се претпоставуваше дека метеорот паднал на површината на земјата, но поради тоа што не се регистрирани сеизмолошки потреси во тој регион, може да се заклучи дека метеорот не е паднат на површината на земјата.

На 5–ти август 2010 во рудникот за злато и за бакар Сан Хозе се случи несреќа. Инаку овој рудник се наоѓа во северниот дел на Чиле поточно во пустината Атакама. При таа несреќа беа заробини 33 рудари, кои по поминати 69 дена под земја беа извлечени на површината.

Рударите, кои беа блокирани на длабочина од 622 метри под земјата, беа засолнети во засолништето за вонредни состојби. Спасителите најнапред преку сонда, која беше спуштена на длабочина до 686 метри, дознале дека во длабочините на рудникот има преживеани. На сондата имаше напишано порака; „Сите сме добро и се наоѓаме во засолништето“. 33-та затрупани рудари беа извлечени од под земја со помош на метален кош (капсула) во кој, еден по еден, сите излегоа на површината на земјата, со што може да се заклучи дека: „Човекот ја победи природата“.

Мартин Митровски